

IZVJEŠTAJ O RADU INSPEKCIJSKIH SLUŽBI UPRAVE ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA APRIL MJESEC 2019. GODINE

INSPEKCIJA ZA HRANU

Unutrašnja kontrola

U izvještajnom periodu vršena je kontrola objekata za pripremu, obradu i posluživanje hrane hotelima, restoranima i objektima brze hrane u cilju utvrđivanja stepena usaglašenosti zahtjeva higijene i drugih zahtjeva bezbjednosti hrane. Sprovedene su i *ad hoc* kontrole po prijavi građana ili po dobijanju bilo kakvih saznanja da se u prometu nalazi nebezbedna hrana.

Inspektori za hranu su kontrolisali da li subjekti u poslovanju hranom izvršavaju obaveze utvrđene zakonom o bezbjednosti hrane i da li tokom prodaje, čuvanja, prerade, proizvodnje i distribucije hrane sprovode sve propisane postupke kojim se obezbjeđuje da na tržište odnosno do krajnjeg potrošača dođe samo bezbedan proizvod, propisno upakovan i označen. Kontrolisano je i porijeklo/sledljivost hrane, rokovi upotrebe i opšta senzorna svojstva hrane zatečene u prometu, zahtjevi za označavanje/informisanje potrošača o hrani i dr. Vršena je redovna planirana kontrola objekata za proizvodnju hrane i objekata za skladištenje i prodaju na veliko hrane, uključujući i kontrolu transporta hrane koja zahtijeva temperaturni režim čuvanja i transporta.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u saradnji sa Pčelarskim savezom Crne Gore definisala je ciljane aktivnosti u cilju sprječavanja prodaje meda sumnjivog kvaliteta pod oznakom domaćeg crnogorskog meda. Cilj aktivnosti je prvenstveno zaštita potrošača od prevara ali i unaprijeđenja stanja u ovoj oblasti i stvaranje uslova za bolju prepoznatljivost, dostupniju ponudu i prepoznatljivost domaćeg meda.

U unutrašnjoj kontroli u izvještajnom periodu izvršen je nadzor u 180 objekata u kojima se obavlja poslovanje hranom.

U kontrolisanim objektima utvrđeno je 16 nepravilnosti koje su se odnosile na neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme; nehigijensko rukovanje hranom tokom obrade i čuvanja hrane, zatečenu hranu u prometu isteklog roka upotrebe i sl.

Zbog utvrđenih nepravilnosti u unutrašnjoj kontroli, inspektori su preduzeli 58 upravnih mjera i to:

- 16 rješenja o otklanjanju infrastrukturnih neusaglašenosti u određenom roku;
- 1 rješenje o privremenoj zabrani obavljanja djelatnosti obrade i pripreme hrane do otklanjanja nepravilnosti;
- 2 rješenja o stavljanju van prometa i uništavanju nebezbedne hrane;
- 15 ukaza o otklanjanju nedostataka manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kratko vrijeme;
- 13 izrečenih prekršajnih naloga (8.230 eura);
- 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka;

U izvještajnom periodu izvršeno je 21 kontrola izvršenja mjera naloženih u prethodnom periodu.

Kontrola pri uvozu hrane i materijala i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom

U aprilu mjesecu 2019. godine, po zahtjevu subjekata u poslovanju hranom, izvršen je pregled 560 uvezenih pošiljki hrane neživotinjskog porijekla i 396 pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Pregledom je utvrđivana validnost i ispravnost prateće propisane dokumentacije (dokumentacijski pregled), izvršen je pregled sadržaja pošiljki, oznaka, pakovanja, količina, uključujući i provjeru temperaturnih lista tokom prevoza hrane (identifikacioni pregled), zatim fizički pregled tj. provjera hrane organoleptičkim pregledom i uzimanjem uzoraka za laboratorijsko ispitivanje radi provjere ispunjenost propisanih zahtjeva bezbjednosti i kvaliteta.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminanti, rezidue pesticida, radioaktivnost), uzeto je 163 uzoraka hrane, a od pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom uzeto je 13 uzorka.

Laboratorijski je ispitano 29,10% pošiljki hrane iz uvoza i 3,28 % pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Tokom aprila mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza, hrane neživotinjskog porijekla u nadležnosti inspekcije za hranu, zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, zabranjen je uvoz i stavljanje u slobodan promet 1 pošiljka hrane (feferoni) u ukupnoj količini od 575 kg zbog neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti. Na zahtjev uvoznika pošiljka je vraćena inoisporučiocu.

Nakon izvršenih pregleda i utvrđivanja usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima inspektori za hranu su donijeli 559 rješenja o odobravanju uvoza i stavljanju u promet bezbjednih pošiljki hrane i 396 rješenja o stavljanju u promet pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt s hranom.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke hrane neživotinjskog porijekla

Tokom aprila mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza, hrane neživotinjskog porijekla u nadležnosti inspekcije za hranu, zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, zabranjen je uvoz i stavljanje u slobodan promet 1 pošiljka hrane (feferoni) u ukupnoj količini od 575 kg zbog neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, odnosno zbog sadržaja konzervansa (aditiva) koji u ovom proizvodu ne smije da se nalazi.

Postupanje po inicijativama

U aprilu mjesecu Inspekciji za hranu je podnijeto 13 inicijativa/prijava (odgovoran.me, pisane i telefonske prijave) koje su se odnosile na proizvode isteklog roka upotrebe, izmijenjenu boju i miris određene hrane. Po svakoj zaprimljenoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa koji su ostavili svoje podatke (mejl, adresu, telefon).

VETERINARSKA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Veterinarski inspektori su u aprilu mjesecu vršili inspekcijski nadzor nad radom veterinarskih ambulanti, kontrolu identifikacije i registracije životinja, sprovođenja mjera iz Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, kontrolu zaštite dobrobiti životinja u objektima za držanje i uzgoj životinja i prometom životinja.

Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u oblastima nadzora kao i u odnosu na utvrđene nepravilnosti preduzeti srazmjerne upravne mjere i radnje.

U izvještajnom periodu izvršeno je ukupno 1233 pregleda, od čega u unutrašnjoj kontroli je izvršeno 202 pregleda. Kontrole su sprovedene u oblasti zaštite dobrobiti životinja (6), kontrola rada veterinarskih ambulanti i kontrola upotrebe veterinarskih lijekova (3), kontrola u oblasti zdravlja životinja koje obuhvataju mjere po monitoringu određenih zaraznih bolesti životinja i zoonoza kao i postupanja po prijavi sumnje odnosno potvrđenih slučajeva bolesti mjere za spriječavanje širenja i iskorijenjivanja zaraznih bolesti životinja i zoonoza, sa preduzimanjem propisanih mjera (5), kontrola identifikacije i registracije životinja (11), kontrola sprovođenja Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja (141); kontrole ispunjenosti uslova za karantinski objekat za životinje iz uvoza (3), donijeto je 10 rješenja o opservaciji pasa i mačaka na opasnu zaraznu bolest bjesnilo po prijavi epidemiološke službe nadležnih zdravstvenih ustanova o ujedu pasa i mačaka, 1 kontrola objekata za promet hrane za životinje (kućne ljubimce), 2 kontrole prometa životinja na stočnoj pijaci; 5 kontrola gazdinstava za IPARD program, izvršeno 15 kontrolnih pregleda nakon naloženih mjera i radnji, i 5 kontrola po inicijativama i prijavama građana, NVO i drugih.

Nakon sprovedenih pregleda, inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje:

- izdato 10 rješenja o opservaciji pasa i mačaka radi isključivanja sumnje na bjesnilo;
- 2 rješenja sa mjerama za subijanje i iskorijenjivanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza;
- 2 rješenja o otklanjanju nepravilnosti kod držaoca životinja;
- 2 ukaza držaocima životinja.

Izvršeno je i ukupno 15 kontrolnih pregleda u unutrašnjem prometu, koji se odnose na utvrđivanje ispunjenosti prethodno naređenih mjera od strane inspektora.

Tokom aprila, veterinarski inspektori su vršili, u skladu sa radnim nalogom, kontrolu proizvodnje i prometa hrane u unutrašnjem prometu u registrovanim i odobrenim objektima kao i uzorkovanje sira na gazdinstvima kod registrovanih poljoprivrednih proizvođača.

Spoljnotrgovinski promet (uvoz, tranzit, izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla)

Granična veterinarska inspekcija je u aprilu 2019. godine vršila pregled živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla pri uvozu u Crnu Goru na sledećim graničnim inspekcijskim mjestima: Luka Bar, Aerodrom Podgorica, Božaj, Debeli Brijeg, Ilino Brdo, Dobrakovo i željeznička stanica Bijelo Polje, Kula, na graničnom prelazu Dračenovac 2 puta nedeljno uvoz životinja, i Ranče 2 puta nedeljno za uvoz hrane za životinje koja podliježe veterinarskoj kontroli.

U izvještajnom periodu izvršen je pregled 1031 pošiljke koje podliježu veterinarskom pregledu namjenjenih uvozu, tranzitu ili izvozu.

Pri uvozu, izvršen je pregled 802 pošiljke živih životinja, hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje životinjskog porijekla.

Pošiljke živih životinja namjenjenih daljem uzgoju su upućene u karantin, radi ispitivanja zdravstvenog stanja, prije puštanja u slobodan promet.

Izdato je 802 rješenja o stavljanju u slobodan promet.

Pregled svake, pojedinačne pošiljke, obuhvatao je sledeće:

- pregled dokumentacije tj. komercijalnih dokumenata, po potrebi i drugih dokumenata koji prate pošiljku;
- identifikacioni pregled tj. provjeru da sertifikati ili drugi dokumenti koji prate pošiljku odgovaraju oznakama i sadržaju pošiljke; i
- fizički pregled tj. provjera same hrane, uključujući provjeru prevoznog sredstva, pakovanja, označavanja i temperature, uzimanje uzoraka za laboratorijsko ispitivanje i ostale potrebne provjere kako bi se potvrdila ispunjenost zahtjeva utvrđenih propisima o bezbjednosti hrane.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminaneti, rezidue pesticida, radioaktivnost, kvaliteta), uzeto je 153 uzorka.

Laboratorijski je ispitano 19,1% pošiljki iz uvoza.

Nebezbedne/odbijene pošiljke hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza

U aprilu mjesecu nije bilo neusaglašenih pošiljki pod nadzorom veterinarske inspekcije.

Kontrola provoza (tranzit) živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Za pošiljke u tranzitu preko teritorije Crne Gore, na ulaznim graničnim inspekcijским mjestima izvršen je dokumentacijski pregled za ukupno 179 pošiljki živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, za koje su izdata rješenja o dozvoli tranzita preko teritorije Crne Gore (179 rješenja).

Kontrola izvoza živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Tokom aprila izvršen je pregled i izdato je ukupno 50 sertifikata za pošiljke životinjskog porijekla namjenjenih izvozu i za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca.

Postupanje po inicijativama

U aprilu mjesecu veterinarskoj inspekciji je podnijeto 5 inicijativa/prijava koje su se, u najvećoj mjeri, odnosile na prijavu nepoštovanja propisa o načinu držanja i postupanja sa životinja. Po svakoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa za koje su posjedovani potrebni podaci (mejl, adresa).

FITOSANITARNA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Fitosanitarni inspektori su u aprilu vršili inspekcijски nadzor zdravstvene zaštite bilja, nadzor u objektima za proizvodnju i promet sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, u

objektima za promet sredstava za ishranu i zaštitu bilja na veliko i malo, kao i upotrebu pesticida i đubriva na poljoprivrednim gazdinstvima upisanim u registar.

Cilj kontrola je provjera stepena ispunjenosti propisanih zahtjeva u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite bilja, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, bezbjednosti hrane i drugih zakona iz nadležnosti ove inspekcije.

U izvještajnom periodu su nastavljene kontrole u oblasti bezbjednosti hrane odnosno rezidua pesticida i drugih kontaminenata u hrani. Vršena je kontrola zdravstvenog stanja bilja: Pepino mosaic virus, CTV virusa, *Ralstonia solonace arum*, *Phytophthora spp.*, kontrola kvaliteta, sertifikacije i zdravstvenog stanja sjemenskog i sadnog materijala, kontrola propisanih uslova za rasadnike, kontrola objekata za promet pesticida i đubriva u pogledu ispunjenosti propisanih uslova, kontrola registrovanih sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kvaliteta sjemena i sadnog materijala u prometu, kao i uslova u objektima za njihovo skladištenje i čuvanje.

U izvještajnom periodu u unutrašnjoj kontroli izvršeno je ukupno 114 inspeksijskih pregleda i to: 106 redovnih i 8 kontrolnih. Broj inspeksijskih pregleda na osnovu:

- zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja - 60 pregleda;
- zakona o sadnom materijalu - 10 pregleda;
- zakona o sjemenskom - 22 pregleda;
- zakona o sredstvima za ishranu bilja - 11 pregleda;
- zakona o sredstvima za zaštitu bilja - 11 pregleda,

tokom kojih je uzeto 48 uzoraka.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje, u skladu sa principom srazmjernosti, kojima se obezbjeđuje eliminisanje rizika i postiže efekat i to:

- 2 rješenja o zabrani proizvodnje sjemenskog i sadnog materijala;
- 3 rješenja o oduzimanju i uništenju,
- izdat je 1 prekršajni nalog.

U izvještajnom periodu u unutrašnjem prometu zbog utvrđenog prisustva štetnih organizama uništeno je 20 matičnih stabala, 592 voćne sadnice i 200 sadnica tuja.

U primorskim opštinama nastavilo se sa sprovođenjem fitosanitarnih mjera i po posebnom akcionom planu i u aprilu je uništeno 6 palmi na teritoriji opštine Kotor.

Kontrolisani su izvještaji o izvršenim hemijskim tretiranjima palmi i nastavljeno je sa fitosanitarnom mjerom uništavanja palmi.

Apelujemo na sve držaoce bilja čije palme pokazuju simptome napada da bez odlaganja sprovedu mjeru uništavanja palmi!

Kontrola uvoza

Fitosanitarni inspektori su u aprilu vršili kontrolu uvoza hrane biljnog porijekla (voće, povrće, žitarice i ostala hrana biljnog porijekla koja je podvrgnuta jednostavnom procesu prerade mljevenjem, sušenjem i sl.), hrane neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanim službenim kontrolama na mjestima unošenja i hrane za životinje biljnog porijekla, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kao i bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom sa aspekta zdravstvene zaštite.

Fitosanitarna inspekcija je u aprilu izvršila pregled ukupno 1985 pošiljki (uvoz/izvoz) i to: 1313 pošiljki pri uvozu, 76 pošiljki u provozu, 55 pošiljki za reexport, 508 pošiljki za izvoz i 19 ovjera carinskih deklaracija.

Izdato je 10 rješenja o zabrani uvoza pošiljki i 4 rješenja za uništenje pošiljki.

Ukupno je uzeto 343 uzorka pri uvozu od čega je za 12 uzoraka laboratorijski utvrđeno da ne odgovaraju propisanim zahtjevima.

U aprilu mjesecu, ukupno je uzorkovano 26,1% pošiljki iz uvoza.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke

Zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima **zabranjen je uvoz**: 8 pošiljki paprike težine 9.234,00kg, 1 pošiljka grejpfruta u količini od 4.700kg, 1 pošiljka smješa za koke nosilje u količini od 25.000,00kg, a **uništeno** je: 1 pošiljka organskog sjemena paprike u količini od 118,90 kg, 1 pošiljka sadnica fortunele u količini od 400 kom, 1 pošiljka sadnog materija vinove loze u količini od 80 kom i 1 pošiljka sadnica šljiva u količini od 40 komada.

Nebezbjedne uništene/odbijene pošiljke pod nadzorom fitosanitarne inspekcije u aprilu 2019. god.

Br.	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	03.04.2019.	organsko sjeme paprike	118.90g	kvalitet	klijavost	/	/
2.	04.04.2019.	paprika	793,00	rezidue pesticida	methomyl	0,17	0,02
3.	08.04.2019.	paprika	927,00	rezidue pesticida	methomyl	0,05	0,02
4.	10.04.2019.	paprika	1.429,00	rezidue pesticida	methomyl	0,05	0,02
5.	10.04.2019.	grejpfрут	4.700,00	rezidue pesticida	fenvalerate & esfenvalerate	0,07	0,02
6.	11.04.2019.	paprika	1.410,00	rezidue pesticida	methomyl	0,06	0,02
7.	15.04.2019.	paprika	713,00	rezidue pesticida	methomyl	0,05	0,02
8.	15.04.2019.	paprika	1.484,80	rezidue pesticida	chlorfenapyr	0,08	0,01
9.	18.04.2019.	sadnice fortunele	400kom	zdravstvena zaštita bilja	CPsV virus	/	/
10.	18.04.2019.	smješa za koke nosilje	25.000,00	mikotoksini i kokcidiostatik	salomicin natrijumova so	3,1	0,7
11.	22.04.2019.	paprika	439,00	rezidue pesticida	methomyl	0,08	0,02
12.	24.04.2019.	paprika	2.045,00	rezidue pesticida	methomyl	0,05	0,02
13.	28.04.2019.	sadnice vinove loze	80kom	dokumentacija	/	/	/
14.	30.04.2019.	sadnice šljive	40kom	nepoznato porijeklo	/	/	/

Kontrola izvoza

Fitosanitarna inspekcija je pri izvozu izvršila pregled 563 pošiljki i izdala: 508 fitosertifikata za izvoz: duvana, pečuraka (suvi vrganj), ljekovitog bilja: žalfija; rezane drvene građe i hrane za životinje i 55 fitosertifikata za reexport.